

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาทของภาครัฐและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านบางตาแผ่นดิน ตำบลคลองวัว อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Quality research approach) ในลักษณะการวิจัยพหุกรณีศึกษา (Multiple case study research) ซึ่งเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลและจัดระบบของข้อมูล จากกรณีตัวอย่างของโครงการ/กิจกรรมที่คนในชุมชนบ้านบางตาแผ่นดิน ได้ดำเนินการโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและประสบผลสำเร็จมาเป็นกรณีศึกษา และวิเคราะห์ว่าภาครัฐและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ทำการส่งเสริมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างไรบ้าง และผลหรือความสำเร็จที่ชุมชนได้รับจากการดำเนินงานของภาครัฐและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยจะทำการศึกษาเอกสารในพื้นที่ หอสมุด และทางอินเทอร์เน็ต ใช้วิธีการสัมภาษณ์ แบบเจาะลึก การสนทนากลุ่มย่อย และการจัดเวทีประชาคม เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ครบถ้วนสมบูรณ์ โดยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

1. การเลือกพื้นที่ในการวิจัย
2. การเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูล
3. การเลือกกรณีศึกษาของชุมชนบ้านบางตาแผ่นดิน
4. วิธีดำเนินการวิจัย
 - 4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 4.2 เครื่องมือในการดำเนินการวิจัย
 - 4.3 การสร้างเครื่องมือการวิจัย
 - 4.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
 - 4.6 การตรวจสอบข้อมูล

1. การเลือกพื้นที่ในการวิจัย

การเลือกพื้นที่ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกชุมชนบ้านบางตาแผ่นดิน หมู่ที่ 1 ตำบลคลองวัว อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง เป็นชุมชนที่อนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านงานหัตถกรรมเครื่องจักสาน เป็นตัวอย่างในการประกอบอาชีพ และพัฒนาท้องถิ่นชุมชนของตนเอง โดยการส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชน และส่งเสริมการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ จนประสบความสำเร็จได้รับคัดเลือกให้เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ทำให้เป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป และยังดำรงอยู่อย่างยั่งยืน จนถึงปัจจุบัน พร้อมทั้งจะให้ข้อมูลและให้เผยแพร่องค์ความรู้ที่ได้สู่สาธารณชน

2. การเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

การเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูล หรือผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพในครั้งนี้ เป็นคนที่ดำรงชีวิตอยู่ในชุมชนบ้านบางตาแผ่นดิน ตำบลคลองวัว อำเภอมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง ในปัจจุบัน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มตัวแทนภาครัฐและกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มที่ 1 กลุ่มตัวแทนภาครัฐ คือ เจ้าหน้าที่ หรือตัวแทนที่ทำงานในหน่วยงานของรัฐ ได้แก่ นายกองค้การบริหารส่วนตำบลคลองวัว รองนายกองค้การบริหารส่วนตำบลคลองวัว ปลัดกองค้การบริหารส่วนตำบลคลองวัว กำนันตำบลคลองวัว ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในตำบลคลองวัว และแพทย์ประจำตำบล โดยผู้วิจัยเลือกมาแบบเจาะจง (Purposive)

กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้อง คือ คนในชุมชนบ้านบางตาแผ่นดิน ที่มีบทบาทในการดำเนินงานของชุมชนทำให้ชุมชนเกิดการพัฒนามาจนถึงทุกวันนี้ ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งตามการทำหน้าที่ออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1. ผู้นำแบบธรรมชาติ คือ คนที่เป็นที่ยอมรับ นับถือของคนในชุมชน ปัจจุบันไม่ได้เป็นตัวแทนของภาครัฐ แต่ยังทำหน้าที่เป็นแกนหลักในการดำเนินโครงการ กิจกรรมต่างๆของชุมชนบ้านบางตาแผ่นดินจนประสบความสำเร็จได้รับคัดเลือกให้เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ จำนวน 1 คน ได้แก่ นางปราณี จันทร์ อดิตผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 บ้านบางตาแผ่นดิน ซึ่งปัจจุบันยังได้รับการคัดเลือกและแต่งตั้งจากสมาชิก ให้เป็นผู้นำ/ประธานกลุ่มที่ผู้วิจัยคัดเลือกเป็นกรณีศึกษาทั้ง 5 กรณี ได้แก่ กลุ่มจักสานผักตบชวา กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลคลองวัว ศูนย์เรียนรู้ตำบลคลองวัว กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลคลองวัว กองทุนแม่ของแผ่นดินตำบลคลองวัว และศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดิน ผู้วิจัยเลือกมาแบบเจาะจง (Purposive) ตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. คนในชุมชน คือ คนในบ้านบางตาแผ่นดินที่ดำรงชีวิตอยู่ในชุมชน ในปีพ.ศ. 2557-2559 และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของชุมชนบ้านบางตาแผ่นดิน ในการทำหน้าที่ต่างๆ ได้แก่ ผู้ที่เป็นกรรมการ หรือสมาชิกกลุ่มที่ผู้วิจัยได้คัดเลือกเป็นกรณีศึกษาทั้ง 5 กรณี ที่มีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ/กิจกรรม และได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต ประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ รวมทั้งส่งเสริมให้คนชุมชนบ้านบางตาแผ่นดิน ตำบลคลองวัว เกิดความตระหนักในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ด้วย โดยผู้วิจัยเลือกมาแบบเจาะจง (Purposive)

3. การเลือกกรณีศึกษาของชุมชนบ้านบางตาแผ่นดิน ตำบลคลองวัว

จากการศึกษาเอกสารทางอินเทอร์เน็ต และลงพื้นที่สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ นายกองค้การบริหารส่วนตำบลคลองวัว (อบต. คลองวัว) รองนายก อบต. คลองวัว และปลัด อบต. คลองวัวครั้งแรก ทำให้ได้ทราบข้อมูลว่าคนในชุมชนบ้านบางตาแผ่นดินส่วนมากร่วมทำโครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตั้งแต่ในอดีต โดยมีนางปราณี จันทร์ ร่วมกับคนในชุมชนก่อตั้งกลุ่มจักสานไม้ไผ่ เมื่อได้รับการคัดเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 บ้านบางตาแผ่นดิน กลุ่มจักสานก็ได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง และเมื่อไม้ไผ่หายาก ราคาแพง ก็เปลี่ยนมาใช้ผักตบชวาเป็นวัสดุในการสานแทนจนกระทั่งถึงปัจจุบัน ต่อมาเมื่อเป็นผู้ใหญ่บ้านก็มีโครงการ/กิจกรรมที่ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นนโยบายของภาครัฐให้การสนับสนุนด้าน

งบประมาณ วิทยากรมาให้ความรู้ ผู้เชี่ยวชาญมาสาธิตให้คำแนะนำอีกหลายโครงการ ต่อมาเมื่อลาออกก็ยังได้รับการคัดเลือกให้เป็นประธานกลุ่มโครงการ/กิจกรรมที่ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ก่อตั้งเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน จากการดำเนินงานที่ผ่านมาทำให้ชุมชนบ้านบางตาแผ่นดินมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก และเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ

จากการศึกษาเอกสาร และจากการสัมภาษณ์ นายก อบต. คลองวัว ปลัด อบต. คลองวัว และสัมภาษณ์ นางปราณี จันทวร ผู้วิจัยได้นำมากำหนดเป็นเกณฑ์ในการพิจารณากรณีศึกษา ดังนี้

1. เป็นโครงการที่หมู่บ้าน/ชุมชนจัดทำตามนโยบาย แนวทางการดำเนินงานของภาครัฐ ที่เน้นการพัฒนาชุมชน โดยส่งเสริมให้คนในชุมชนนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิต
2. ภาครัฐและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีบทบาท และยุทธวิธีในการในการส่งเสริมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินงานตามโครงการนั้น
3. เป็นโครงการที่ชุมชนบ้านบางตาแผ่นดิน ทำแล้วประสบผลสำเร็จ และชุมชนดำเนินมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ในปี 2558 และจะยังคงดำเนินการต่อไป

การคัดเลือกโครงการ/กิจกรรมมาเป็นกรณีศึกษาตามเกณฑ์ที่กำหนดดังกล่าว ได้คัดเลือกกรณีศึกษาไว้ 5 กรณี ได้แก่

1. กลุ่มจักสานผักตบชวาตำบลคลองวัว เดิมคือ กลุ่มจักสานผักตบชวาบ้านบางตาแผ่นดิน
2. กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลคลองวัว เดิมคือ กองทุนสวัสดิการชุมชนกลุ่มจักสาน
3. ศูนย์เรียนรู้ตำบลคลองวัว เดิมคือ ศูนย์เรียนรู้บ้านบางตาแผ่นดิน
4. กองทุนแม่ของแผ่นดินตำบลคลองวัว
5. ศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดิน

จากกรณีศึกษาทั้ง 5 กรณี ชื่อที่เรียกในปัจจุบัน จะไม่มีคำว่า โครงการนำหน้า ดังนั้น ผู้วิจัยจะกล่าวถึงกรณีศึกษา ทั้ง 5 กรณี โดยเรียกชื่อตามที่ปรากฏ และในบางครั้งการกล่าวถึงจะเรียกชื่อย่อ เช่น กลุ่มจักสานผักตบชวาตำบลคลองวัว เป็นกลุ่มจักสานฯ กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลคลองวัว เป็นกองทุนสวัสดิการฯ เป็นต้น

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

จากการรวบรวมข้อมูลเอกสารและสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญของกลุ่มตัวแทนภาครัฐและผู้ที่เกี่ยวข้องในชุมชนบ้านบางตาแผ่นดิน มีกลุ่มบุคคล ดังนี้

4.1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนภาครัฐ

ตัวแทนภาครัฐ มีคณะกรรมการในท้องที่ที่ใกล้ชิดชุมชนอยู่ 3 กลุ่ม คือ 1) ฝ่ายปกครอง ท้องที่/ท้องถิ่น ประกอบด้วย กำนัน 1 คน และเป็นผู้ใหญ่บ้าน 5 หมู่ด้วย ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 1-4 อีก 4 คน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ละ 2 คน รวม 10 คน สารวัตรกำนัน 2 คน และแพทย์ประจำตำบล 1 คน รวมจำนวน 18 คน ซึ่งต้องประชุมปรึกษาหารือในเรื่องต่างๆในการปกครองท้องที่/ท้องถิ่นร่วมกัน 2) คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลคลองวัว ประกอบด้วย นายก อบต. 1 คน รองนายก อบต. 2 คน และเลขานุการ อบต. รวมจำนวน 4 คน 3) สภาองค์การบริหารส่วนตำบลคลองวัว ประกอบด้วย

ด้วย ประธานสภาฯ อบต. 1 คน ได้รับเลือกมาจาก ส.อบต. หมู่ที่ 3 และรองประธานสภาฯ อบต. 1 คน ได้รับเลือกมาจาก ส.อบต. หมู่ที่ 5 และส.อบต. หมู่ที่ 1-5 อีก 8 คนเป็นกรรมการ รวมจำนวน 13 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 30 คน โดยทำการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive) และทำการศึกษากับกลุ่มที่กล่าวมาทั้งหมด

4.1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้ที่เกี่ยวข้อง

ตัวแทนผู้ที่เกี่ยวข้องในชุมชนบ้านบางตาแผ่นดิน มี 1) นางปราณี จันทวร อดีตผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 ตำบลคลองวัว คือ ประธานกลุ่มจักสานฯ กองทุนฯ และศูนย์เรียนรู้ฯ ที่ผู้วิจัยเลือกเป็นกรณีศึกษา 2) กรรมการ และสมาชิกกลุ่มจักสานฯ กองทุนฯ และศูนย์เรียนรู้ฯ ที่ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ และจัดสนทนากลุ่ม จำนวน 10 คน โดยทำการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive)

4.2 เครื่องมือในการดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ มีดังนี้

4.2.1 ผู้วิจัย การวิจัยเชิงคุณภาพ ตัวผู้วิจัยถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญ หรือเป็นหัวใจในการเก็บรวบรวมข้อมูล (เบญญา ยอดดำเนิน-แอ็ดติงค์ และคณะ, 2548, น. 111) โดยผู้วิจัยเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นเอกสาร การสัมภาษณ์ การสังเกต และการสนทนากลุ่มด้วยตนเองทุกครั้ง

4.2.2 อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยใช้ประกอบในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

- 1) สมุดบันทึกภาคสนาม
- 2) เครื่องอัดเสียงระบบดิจิทัล ที่ใช้อัดเสียงระหว่างการสัมภาษณ์ การจัดประชุมกลุ่ม เพื่อให้สามารถเก็บข้อมูลได้โดยละเอียด
- 3) กล้องถ่ายภาพนิ่ง กล้องถ่ายภาพวิดีโอดิจิทัล เพื่อเก็บภาพข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เป็นวิถีชีวิตของของคนในชุมชน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ และการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ

4.2.3 เครื่องมือการวิจัย

- 1) แบบวิเคราะห์เอกสาร
- 2) แบบสัมภาษณ์ มีแนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์
- 3) แบบสังเกต สังเกตแบบแผนพฤติกรรมที่เป็นวิถีชีวิตของคน การจัดกิจกรรม/การปฏิบัติงาน
- 4) แนวการประชุมกลุ่ม บทบาทของภาครัฐและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านบางตาแผ่นดิน ตามกรอบแนวคิด 5 มาตรการ
- 5) แบบบันทึกข้อมูลการจัดเวทีประชาคม และบันทึกข้อมูลการประชุมกลุ่ม

4.3 การสร้างเครื่องมือการวิจัย

การสร้างเครื่องมือการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

4.3.1 ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี จากอินเทอร์เน็ต จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.3.2 ศึกษาเทคนิควิธีการศึกษาชุมชน วิธีการสร้างเครื่องมือการวิจัย และเลือกรูปแบบของเครื่องมือ ได้แก่ แบบสำรวจ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกข้อมูล แบบบันทึกข้อมูลการประชุมกลุ่ม

4.3.3 นำเครื่องมือการวิจัยไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความสมบูรณ์ของเครื่องมือวิจัย

4.3.4 นำข้อเสนอแนะต่างๆของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข

4.3.5 จัดทำเครื่องมือการวิจัยฉบับสมบูรณ์ นำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ เก็บจากแหล่งข้อมูล ดังนี้

4.4.1 เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Source) โดยค้นจากอินเทอร์เน็ต จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่างๆ และจัดข้อมูลลงในแบบวิเคราะห์เอกสาร

4.4.2 เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ใช้วิธีการศึกษาจากภาคสนาม (Field Research) โดยผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1) เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจบริบทชุมชน โดยผู้วิจัยได้ติดต่อประสานงานกับนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองวัว และนัดวัน เวลาที่จะลงไปชุมชนเพื่อแนะนำตนเอง เพื่อสร้างสัมพันธ์อันดี ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำการวิจัย และขอข้อมูลพื้นฐานของชุมชน

2) เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยได้ติดต่อนัดหมายล่วงหน้ากับผู้ไปสัมภาษณ์ เช่น นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองวัว (อบต.คลองวัว) รองนายก อบต.คลองวัว ปลัด อบต.คลองวัว นางปราณี จันทวร และไปพบตามวันเวลาที่นัดไว้ ในการไปครั้งแรกได้แนะนำตนเอง ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ โดยการสัมภาษณ์พูดคุยแบบไม่เป็นทางการ (Informal interview) เพื่อสร้างสัมพันธ์อันดีที่จะนำไปสู่การเก็บรวบรวมข้อมูล ส่วนการสัมภาษณ์ในครั้งต่อไป ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกด้วยตนเอง ตามที่กำหนดไว้ในตาราง ตาราง 2 กำหนดการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์

วัน เดือน ปี เวลาสัมภาษณ์	ตำแหน่ง/ ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์	ที่ทำงาน/ อยู่บ้านเลขที่	ประเด็นที่ติดต่อ/ สัมภาษณ์
29 พ.ค. 2557 10.30 น.	นายก อบต.คลองวัว รองนายก อบต.คลองวัว ปลัด อบต.คลองวัว	อบต.คลองวัว	- บริบทชุมชน - ข้อมูลพื้นฐานของ ต.คลองวัว
22 มิ.ย. 2557 13.00 น.	นางปราณี จันทวร นางพรทิพย์ เพชรวิจิตร	เลขที่ 19 หมู่ 1 เลขที่ 9 หมู่ 1	- บริบทชุมชน - การดำเนินงานที่ส่งเสริม ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
1 พ.ย. 2557 10.30 น.	นางวัง จันทวร นางอย่าลิ้ม ชุมแสง	เลขที่ 76 หมู่ 1 เลขที่ 78 หมู่ 1	- บริบทชุมชน - การประกอบอาชีพ
5 ธ.ค. 2557 11.30 น.	นายก อบต.คลองวัว ปลัด อบต.คลองวัว	อบต.คลองวัว	- แผน/โครงการของอบต. - การทำแผนพัฒนาชุมชน
7 ธ.ค. 2557 14.30 น.	นางปราณี จันทวร	เลขที่ 19 หมู่ 1	- กองทุนสวัสดิการชุมชน - กองทุนแม่ของแผ่นดิน - ศูนย์เรียนรู้ฯ

ตาราง 2 กำหนดการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ (ต่อ)

วัน เดือน ปี เวลาสัมภาษณ์	ตำแหน่ง/ ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์	ที่ทำงาน/ อยู่บ้านเลขที่	ประเด็นที่ติดต่อ/ สัมภาษณ์
17 มี.ค. 2558	นายก อบต.คลองวัว	อบต.คลองวัว	- โครงการเศรษฐกิจพอเพียง ของอบต.
30 ธ.ค. 2558	นางปราณี จันทวร นางพรทิพย์ เพชรวิจิตร นางประจวบ สนธิรอด	เลขที่ 19 หมู่ 1 เลขที่ 9 หมู่ 1 เลขที่ 35 หมู่ 1	- ผลการดำเนินงานต่างๆ

3) เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกต ในการลงภาคสนามทุกครั้ง ผู้วิจัยจะใช้การสังเกต
ร่วมด้วยทุกครั้ง และบันทึกสิ่งที่สังเกตเห็นทุกขั้นตอน

4) เก็บรวบรวมข้อมูลจากการประชุมกลุ่ม ผู้วิจัยตั้งทีมงานรวบรวมข้อมูล ทั้งการจด
บันทึก การบันทึกเสียง การถ่ายภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์
ตาราง 3 กำหนดการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการประชุมกลุ่ม

วัน เดือน ปี เวลา ประชุมกลุ่ม	ผู้เข้าร่วม ประชุมกลุ่ม	สถานที่ ดำเนินการ ประชุมกลุ่ม	หัวข้อเรื่องที่ประชุมกลุ่ม
17 ธ.ค. 2557 9.00 น.	กลุ่มตัวแทนภาครัฐ จำนวน 20 คน	ห้องประชุม อบต.คลองวัว	บทบาทและยุทธวิธีในการส่งเสริม ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ ภาครัฐ ตามกรอบแนวคิด 5 มาตรการ
7 เม.ย. 2558 9.00 น.	กลุ่มตัวแทนภาครัฐและ กลุ่มตัวแทนผู้ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 30 คน	ห้องประชุม อบต.คลองวัว	ติดตามและประเมินผลโครงการ กิจกรรม ในการส่งเสริมปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง
9 ม.ค. 2559 9.00 น.	กลุ่มตัวแทนผู้ที่เกี่ยวข้อง (กรรมการและสมาชิก) กลุ่มจักสานฯ กองทุนสวัสดิการฯ ศูนย์เรียนรู้ ต.คลองวัว กองทุนแม่ของแผ่นดินฯ ศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ฯ จำนวน 11 คน	ศูนย์เรียนรู้ กองทุนแม่ของ แผ่นดิน	ติดตามการดำเนินงานและ ประเมินผลสำเร็จของการส่งเสริม ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชุมชน (ตามพหุกรณีศึกษาทั้ง 5 กรณี)

นอกจากการจัดประชุมกลุ่ม ตามวัน วัน เดือน ปี เวลา ที่กำหนดในตารางแล้ว ผู้วิจัยยังได้ลงพื้นที่ไปร่วมสังเกตการประชุมประชาคมหมู่บ้าน เพื่อวิพากษ์แผนพัฒนา 3 ปี (ปี 2559- 2561) ขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองวัว (อบต. คลองวัว) เมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2558 ที่ห้องประชุม อบต. คลองวัว อีกด้วย และได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ทั้งหมด มาสังเคราะห์ สรุปเพื่อให้การเขียนรายงานวิจัยสมบูรณ์ครบถ้วน ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคม 2557- เดือนมกราคม 2559

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.5.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร ที่เกี่ยวกับบริบทชุมชน เพื่อให้เข้าใจประวัติความเป็นมาของชุมชน และสภาพปัจจุบันของชุมชนบ้านบางตาแผ่น รวมทั้ง ความเป็นมาของกลุ่มต่างๆ ที่ผู้วิจัยนำมาเป็นพหุกรณีศึกษาทั้ง 5 กรณี ได้แก่ กลุ่มจักสานผักตบชวาตำบลคลองวัว กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลคลองวัว ศูนย์เรียนรู้ตำบลคลองวัว กองทุนแม่ของแผ่นดินตำบลคลองวัว และศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดินตำบลคลองวัว รวมทั้ง โครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ทำให้คนในชุมชนเกิดความตระหนักและยึดเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เพื่อเป็นกรอบในการสังเกตเป็นแนวคำถามในการสัมภาษณ์ และการประชุมกลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลมาวิเคราะห์ว่าภาครัฐและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ทำการส่งเสริมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างไรบ้าง ผลหรือความสำเร็จที่ชุมชนได้รับจากการดำเนินงานของภาครัฐ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างไร

4.5.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสังเกต การสัมภาษณ์ และการประชุมกลุ่ม ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ มาทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ทำตามหลักการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Inductive method) โดยนำมาจัดหมวดหมู่ให้เป็นระบบระเบียบ แล้วสรุปเป็นประเด็นต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย แล้วเขียนเป็นรายงานการวิจัย

4.6 การตรวจสอบข้อมูล

การตรวจสอบข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการตรวจสอบข้อมูลหลังจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ เช่น จากการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต จากเอกสารตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น และจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ ที่ศึกษาจากภาคสนาม นำมาแยกประเด็นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย กรอบแนวคิดของการวิจัยและลักษณะของตัวแปรที่ศึกษา แล้วนำมาตรวจสอบข้อมูล โดยประเมินจาก

4.6.1 ความตรง (Validity) ของข้อมูลที่นำมาศึกษา จากวัตถุประสงค์ของการวิจัย กรอบแนวคิดของการวิจัย การทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการออกแบบเครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และแนวการสนทนากลุ่ม โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้ตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไข แล้วนำข้อมูลที่ได้สรุปเป็นประเด็นต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยตรวจสอบข้อมูลจากเทปบันทึกเสียง การบันทึกภาคสนาม และใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลโดยการนำข้อมูลกลับไปให้ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบ (Member Checks) หรือให้สมาชิกในชุมชนซึ่งเป็นพื้นที่ที่ศึกษาตรวจสอบว่าตรงตามความหมายของผู้ที่ให้ข้อมูลหรือไม่ (สุภางค์ จันทวานิช, 2544, น. 64)

4.6.2 ความน่าเชื่อถือของข้อมูล สามารถตรวจสอบได้โดยการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) คือ การตรวจสอบข้อมูลจากช่วงเวลา และแหล่งบุคคลที่แตกต่างกัน ได้แก่ การสังเกตลักษณะการปฏิบัติงานของตัวแทนภาครัฐและบุคลากรที่เกี่ยวข้องที่เป็นผู้ให้ข้อมูลในช่วงเวลา หรือสถานที่ ที่ต่างกัน และตรวจสอบแบบสามเส้า ด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) คือ การใช้วิธีการต่าง ๆ เก็บรวบรวมข้อมูลในเรื่องเดียวกัน ได้แก่ การศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ การสังเกตและจดบันทึก เป็นต้น โดยศึกษาถึงแบบแผนพฤติกรรมที่เป็นวิถีชีวิตประจำวัน และแบบแผนการปฏิบัติงานของตัวแทนภาครัฐและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี